

момент її активної трансформації під впливом медіатехнологій та міжкультурної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

Лотман, Ю. М. (1973). *Семіотика кіно та проблеми кіноестетики*. Таллінн : Еесті Раамат.

Селіванова, О. О. (2011). *Лінгвістична енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К.

Culpeper, J. (2005). *Cognitive Stylistics: Language and Cognition in Text Analysis*. Benjamins.

Kress, G. & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 2nd ed. London: Routledge.

Metz, C. (1974). *Language and Cinema*. The Hague: Mouton.

Леся Овсієнко

кандидат філологічних наук

доцент кафедри німецької філології ННІ іноземних мов

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

Черкаси, Україна

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЗМІНИ В ЛЕКСИЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ВИКЛИКИ

У період активних глобалізаційних процесів лексичний склад німецької мови зазнає суттєвих змін і оновлень. Найбільш помітно ці трансформації проявляються у сфері Інтернет-комунікації, яка сьогодні виступає одним із провідних засобів масового спілкування. Саме в цифровому середовищі відбувається швидке поширення нових слів, скорочень і мовних моделей, що впливають на розвиток сучасної німецької мови (Овсієнко, 2025: 59).

Глобалізація та активний розвиток Інтернет-комунікації безпосередньо впливають на переклад, створюючи нові виклики для перекладачів. Насамперед це пов'язано з появою великої кількості нових лексем, скорочень і запозичень, які часто не мають усталених відповідників у мові перекладу. У таких випадках перекладач

змушений використовувати описовий переклад, калькування або залишати іншомовну форму без змін (Овсієнко, Кодола, 2021).

Крім того, Інтернет-лексика характеризується варіативністю значень і залежністю від контексту, що ускладнює вибір адекватного перекладацького рішення. Наприклад, одне й те саме скорочення або англіцизм може мати кілька значень залежно від ситуації спілкування або професійної сфери. Також труднощі виникають через культурну специфіку, оскільки деякі поняття відображають особливості іншомовного середовища й потребують адаптації для українського читача (Овсієнко, 2017).

Окрему проблему становить використання великої кількості скорочень та аббревіатур, характерних для Інтернет-комунікації. Вони спрямовані на економію часу й мовних засобів, але при перекладі потребують розшифрування або пояснення.

Глобалізаційні процеси спричиняють значні зміни у словниковому складі німецької мови. Найбільш помітно цей вплив проявляється через запозичення англіцизмів, нових технічних термінів і міжнародної професійної лексики. Такі лексичні новоутворення виникають насамперед у сферах технологій, економіки, медіа та Інтернет-комунікації. Для перекладачів це створює низку труднощів, зокрема відсутність прямих відповідників, культурні відмінності, багатозначність термінів і необхідність адекватної передачі нових слів мовою перекладу.

Найбільш поширеними у німецькій мові є *англіцизми* у різних галузях, які впливають на глобалізаційні процеси:

Німецька лексема	Переклад	Труднощі перекладу
<i>das Homeoffice</i>	<i>дистанційна робота</i>	<i>можливі варіанти: віддалена робота / робота з дому</i>
<i>das Meeting</i>	<i>зустріч, нарада</i>	<i>вибір залежить від контексту</i>
<i>das Update</i>	<i>оновлення</i>	<i>технічний або загальний контекст</i>
<i>der Lifestyle</i>	<i>стиль життя</i>	<i>можливе калькування</i>
<i>das Streaming</i>	<i>стримінг / потокове мовлення</i>	<i>варіативність перекладу</i>

Соціально-культурні глобалізаційні процеси представлені в німецькій мові досить широко:

Німецька лексема	Переклад	Труднощі перекладу
die Globalisierung	Глобалізація	термінологічне слово
die Multikulturalität	мультикультурність	складна структура
die Work-Life-Balance	баланс між роботою і життям	описовий переклад
die Generation Z	покоління Z	культурний контекст
der Trend	Тренд	варіативність
das Event	подія / захід	залежить від контексту

Отже, переклад лексики, що виникає під впливом глобалізаційних процесів, супроводжується низкою труднощів, серед яких відсутність прямих відповідників, варіативність перекладу, культурна специфіка, новизна лексем та активне використання англіцизмів без адаптації. Ці чинники ускладнюють процес передачі значення іншою мовою та вимагають від перекладача не лише високого рівня мовної компетенції, але й урахування контексту, культурних особливостей та сучасних мовних тенденцій. Таким чином, адекватний переклад глобалізаційної лексики потребує гнучкого підходу, використання різних перекладацьких стратегій та постійного оновлення мовних знань.

ЛІТЕРАТУРА

Овсієнко Л.О., Кодола М.В. (2021). Феномен молодіжного спілкування в німецькомовному Інтернет-дискурсі (на прикладі мови Vong). *Мовознавчий вісник* : зб. наук. праць. Вип. 30. Черкаси, С. 122–127.

Овсієнко Л.О. (2017). Комунікативно-прагматична організація німецькомовного Інтернет-дискурсу. *Одеський лінгвістичний вісник*. Вип. 9(1). С. 186–189.

Овсієнко Л.О. (2025). Особливості поширення специфічної лексики в німецькомовному інтернет-дискурсі. *Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 9 трав. 2025 р., [Переяслав] : зб. тез : електронна кн. у 2 ч. / голов. ред. К. І. Мізін ;

Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Переяслав (Київ. обл.) :
Домбровська Я. М., 2025. Ч. 1. С. 59–60.

Oleksandra Palchevska

Ph.D. in Philology

*Associate Professor, Head of the Departement of Foreign Languages
and Translation Studies*

Petro Hubyh

Senior Lecturer

Departement of Foreign Languages and Translation Studies

Lviv State University of Life Safety

Lviv, Ukraine

BUILDING TRANSLATIONAL COMPETENCE AND TERMINOLOGICAL INFRASTRUCTURE FOR MINE ACTION IN UKRAINE: A CORPUS-BASED LEXICOGRAPHIC APPROACH

This paper presents an ongoing research initiative aimed at developing the English-Polish - Ukrainian Corpus-Based Dictionary of Explosive Devices and Mine Action Terms, grounded on purpose-built mine action corpora of three languages. In shadow of the war in Ukraine and the resulting surge in demining efforts, this project addresses an urgent gap in Ukrainian terminological resources, particularly within the fields of humanitarian demining, explosive ordnance disposal, and related security domains. Poland is today one of the main beneficiaries for Ukraine in the field of civil protection. Therefore, we believe that it is reasonable to include the Polish language in the dictionary as well.

A significant contribution to the development of corpus-based terminology study has been made by recent works, such as the study by Rigouts Terryn, A., Hoste, V., & Lefever, E. (2021), which proposed methods of hybrid term extraction based on corpus data and deep learning models (Rigouts Terryn et al., 2021). In the field of corpus analysis of terms, the work of Sofia Malamatidou (2018) also stands out, proposing new approaches to corpus analysis in the field of translation studies (Malamatidou, 2018). A considerable contribution was also made by